

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

Naše meje proti Austriji.

Komisija za fiksiranje mej med Jugoslavijo in avstrijsko republiko bo nastanjena v Mariboru in začne poslovati dne 12. avgusta 1920. — Vsakdo, ki je zainteresiran v smislu inštrukcij, se lahko obrne glede svojih želja na to komisijo. Naš komisar je gosp. general Anton Plivelic, ki mu je pridruženo potrebno število ekspertov.

Glasom mirovnih pogodb imajo delimitacijske komisije nalogo, da fiksirajo na lico mesta:

a) najprej meje, opisane v mirovnih pogodbah;

b) nato meje, ki bodo določene po raznih plebiscitih, kakor so predpisane v omenjenih pogodbah. Vsaka plebiscitna komisija bo določila, čim nastopi funkcije in če bo potrebna, v podrobnosti meje plebiscitnega ozemlja.

One imajo vso oblast, ne le glede določanja odsekov definiranih pod imenom linij, ki se morajo določiti na mestu, ampak tudi glede revizije frakcij, določenih z upravnimi mejami, z izjemo mednarodnih meja od avgusta leta 1914, kjer mora komisija edinole vzpostaviti stebre in mejnike, če zahteva to revizija.

zijo kakšna interesirana država in če smatra ter odobri komisija to kot oportuno.

One smejo celo v primerih, ki niso predvideni v specialnih pogodbah, spremeniti pripadnost kraja, imenoma označena v pogodbah, pod pogojem, da je ta sprememba neznatne važnosti in če se kaj takega sklone v komisiji soglasno.

One morajo gledati na to, da se v vseh slučajih kar največ mogoče držijo definicij v pogodbah ter se ozirajo kolikor mogoče na upravne meje in lokalne gospodarske interese, izključujoč kakršenkoli nacionalen, jezikoven ali verski razlog.

V njihovo kompetenco spada sestavitev zapisnikov in ureditve vsakršnih juridičnih vprašanj, ki bi nastala vsled delimitacije; ti zapisniki in te ureditve pa postanejo definitivne in obligatorične za interesirane sile šele potem, ko jih te sile odobre.

Konferenca ambasadorjev konstituira in organizira delimitacijske komisije ter zaseduje njihovo poslovanje.

nik ne sme priti v poštev. — Sploh bi pa to stanje itak trajalo le par mesecev.

Zato pa ti, liuba »osrednja vlada«, ne ciničaj več, osokoli se že vendar enkrat in stori, kar bi bila že

davno storiti morala: zapri meje proti naši sovražni sosedbi in prepričaj se boš kmalu, da »vinctore di Caporetto« rešpektira le onega, ki mu pokaže — zobe.

Prof. Friderik Juvančič:

Amerika, mirovna pogodba in koroški plebiscit.

Celovec, dne 6. avgusta.

Pred kratkim me je posetil ameriški publicist Frederick W. Roman (Philadelphia), ki se mudi v oficijelni misli v Evropi. Umevno je, da se je sukal najin pogovor okoli mirovne pogodbe, ki je Zedinjene države žal še niso ratificirale, kar je imelo za nas že mnogo zlih posledic in otežkoča tudi naše stališče pri koroškem plebiscitu. Po členu 50. saintgermainске mirovne pogodbe bi morala namreč šteti koroška plebiscitna komisija 6 članov, in sicer zastopnike Zedinjenih držav, Anglije, Francije, Italije, Avstrije (ki je v tem členu imenovana pred Jugoslavijo!) in naše države. Ker bi imel glasom mirovne pogodbe jugoslovanski zastopnik pravico glasovanja le v zadevah, tičočih se pasu A, avstrijski pa v onih, tičočih se pasu B in bi odločala absolutna večina glasov, je jasno, da bi bil naš položaj pri petih glasovih (Amerika, Anglija, Francija, Italija, Jugoslavija) mnogo ugodnejši nego je sedaj, ko je pri štirih glasovih absolutna večina mnogo težje dosegljiva, tako da je izid glasovanja večinoma odvisen od angleškega predsednika. Ne glede na to težko pogrešamo ameriško podporo, ki bi nam bila v naših pravičnih zadevah toliko kot gotova.

Popolna odsotnost Zedinjenih držav pri koroškem plebiscitu je posledica dejstva, da predsednik Wilson kljub skoro nadčloveškim naporom doslej še ni mogel doseči ratifikacije mirovne pogodbe v senatu Zedinjenih držav, vsled česar je moral on in vsa oficijelna Amerika vsaj navidez začasno opustiti skoro vsako sodelovanje v evropskih zadevah, torej tudi pri koroškem plebiscitu. Zanimivo je razmišljati o vzrokih, ki so dovedli ameriški senat do tega, da je desaviral predsednika Wilsona. Brezdvomno je igral že pred vrtnitvijo predsednika v Ameriko v tem oziru veliko vlogo odpor ameriških merodajnih krogov proti nemoderemu načinu mirovnih pogajanj in osobito proti Wilsonovi popustljivosti v kardinalnih točkah njegovega lastnega evangelija. Še večjo vlogo so najbrž igrali materialni interesi ameriške veleindustrije, ki ji Wilsonova »Liga narodov« nikakor ni bila povšeči. Tudi ameriška notranja politika je močno vplivala na razvoj položaja, kakršen je sedaj in ki bi ga bil morebiti Wilson mogel preprečiti, da mu tega ni onemogočila zavratna protivnica: bolezni.

Ker utegnejo zanimati izvajanja gosp. F. W. Romana tudi naše kroge, jih z njegovim dovoljenjem predajem tu v glavnih potezih slovenski javnosti.

Zelo umljivo mi je — je rekel ameriški publicist — da je postopanje našega senata napravilo v Evropi in osobito v Jugoslaviji mučen vtis. Skušal bom obrazložiti momente, ki se morejo smatrati kot podlaga politiki ameriškega senata; ne pričakujem pa, da bi vaš narod mogel našim narodnim zastopnikom na podlagi mojih izjav odpuščati udarec, ki so ga zadali njemu in mirovni stvari s tem, da so v zadnjem trenutku zapustili

svojega voditelja. Izrek: »Tout comprendre c'est tout pardonner« v tem slučaju ne velja.

Amerika je vstopila v vojno iz idealnih in iz materialnih nagibov. Dočim so se za materialne vzroke zanimali predvsem kapitalisti in mogotci, je narod izvedel le za idealne povode ameriškega pohoda v Evropo. Vedno in vedno se mu je ponavljalo, da morajo Zedinjene države rešiti demokracijo sveta, da bo ta vojna zadnja vseh vojen, da bo vojna ubila samo sebe ...

Dasi je pa že od početka na podlagi teh razlogov velika večina ameriškega naroda simpatizirala z narodi Sporazuma, je v prvih mesecih vojne le malokdo v Ameriki veroval v možnost, da bi se Zedinjene države kedaj aktivno udeležile vojne. Osobito so hoteli veletržci za vsako ceno vzdržati nevtralnost Amerike, ki je na ta način mogla trgovati z obema vojujočima se strankama. Kakor veste, je takoj v začetku vojne ameriški kongres energično protestiral proti blokadi Nemčije s strani Anglije, ki je onemogočala izvoz ameriškega bombaža v centralno Evropo.

Polagoma pa so se razmere izpremenile tudi za materialiste. Blokada centralnih sil je postajala vedno bolj učinkovita in trgovina je cvela skoro izključno z državami Sporazuma, ki so kupovale večino na kredit. Čim bolj je pa rasel dolg antantnih držav, tem jasnije je postajalo amerškemu kapitalu, da morajo države Sporazuma dobiti vojno, ako naj morejo ta dolg sploh kdaj poplačati. Prav ko je bilo pri mogotcih ameriškega velekapitala dozorelo naziranje, da bo treba aktivno podpirati države Sporazuma, da ostanejo zmagovalke, je storila Nemčija veliko taktično hibo s tem, da je proglasila brezobzirni podmorski boj. To je zedinilo ameriške idealiste in materialiste — in vojna napoved Amerike je postala gotova stvar.

Amerika je z orožjem razmeroma malo posegla v gigantski boj obeh sovražnih si skupin. Njena moč pa je vendar postala indirektno odločilna v moralnem in materialnem oziru. Poleg ameriških rezerv v moštvo, orožju in denarju, je na množico v centralnih državah močno vplival ameriški idealizem. Ne le v Ameriki, v državah Sporazuma in v nevtralnih državah je vsled odločitve ameriških vodilnih krogov prišlo ljudstvo do prepričanja, da je pravica na strani Entente, tudi v osrednjih državah je jel narod dvomiti o pravičnosti svoje stvari. Skoro odločilno je v tem oziru vplival predsednik Wilson s svojimi štirinajstimi točkami, ki so obljubljale mir na zemlji vsem ljudem dobre volje. Wilsonov manifest je osob. na širše mase nemškega naroda, a tudi na avstrijske narode skoro odločilno vplival in moglo bi se skoro trditi, da je vzel osrednjim državam zadnji ostanek odporne sile.

Tako je prišlo do premirja, nemški militarizem je bil zdrobljen in ves svet je bil uverjen, da bodo Wilsonova načela postala dejstvo. Wilsonov vpliv je bil osobito v početku mirovne konference, zelo ve-

lik. Polagoma pa je jel pešati in to je bilo prvo, kar je Amerikance osupnilo. Točka za točko Wilsonovega programa se je odkrnila od mirovne stavbe. Wilsonova popustljivost v načelnih stvareh je postajala vedno bolj neumljiva. Diplomatsko slepomišenje po starokopitnih vzorih, zapostavljanje ljudskega zastopstva in časopisja, vse to je neugodno vplivalo na ameriške merodajne kroge.

Vendar je bila ob Wilsonovem povratu v Ameriko še velika večina ameriškega ljudstva mnenja, da bo senat mirovno pogodbo ratificiral. Z drugimi besedami: Amerikanci niso bili protivni besedilu in duhu mirovnega instrumenta.

Toda oglasila se je komercialna skupina. Tej ni bilo všeč, da tvori »Pakt lige narodov« (The Covenant of the League of Nations) podlago mirovne pogodbe. Po mnenju te skupine ne gre, da bi morala Amerika v svojih bodočih mednarodnih sporih poslušati inernacionalni tribunal, kjer bi tuji odločali o ameriških pravicah. To bi nasprotovale tudi Monroejevi doktrini, o kateri imajo Amerikanci seveda zelo različne pojme. Ti pojmi se predvsem zelo razlikujejo od nazorov, ki jih je imel Monroe sam. Senatorji, ki se protijo ratifikaciji mirovne pogodbe, razumejo Monroejevo doktrino tako, da imajo Zedinjene države pravico, povsod in vselej delati, kar se jim zljubi. To velja predvsem glede Mehike, kjer čuva komercialna skupina, osobito petrolarji in kovinarji, mogočne interese. Da se pridružio Zedinjene države zvezi, ki naj bi čuvala pravico na svetu, potem bi se po mnenju veleindustrijev zmanjšale njih šanse v danem slučaju okoristiti se s tujim bogastvom. V Evropi je morebiti manj znano, da imamo v Zedinjenih državah močno skupino, ki trdi, da je treba »z Mehiko pomešiti«. Sploši se nahaja vsa dežela v nekaki krizi požrešnosti, hlepenja po bogastvu. V zgodovini naše republike še ne poznamo slšnega razmaha egoizma. Reakcionarna povodenj je preplavila vse.

Nadaljnji vzrok, zakaj senat zadržuje ratifikacijo mirovne pogodbe, je ta, da bi to ratifikacijo rad poveril prihodnjemu predsedništvu, ki bo, kakor se splošno sodi, republikansko. Politika sama na sebi igra splohi močno vlogo v celi zadevi. Že med vojno so skušali Wilsonovi protivniki diskreditirati vse, kar je bilo s predsednikom v zvezi. Pri tem gredo tako daleč, da jim sploh ni za stvar, ampak le za osebo, ki jo pobijajo.

Numerična moč te komercialne in industrijske skupine je razmeroma neznatna, toda njena finančna sila je ogromna. Skoro vsi večji časopisi se nahajajo pod njenim vplivom. Vendar bi tudi kapitalistična moč ne bila v stanu, zlomiti voljo Wilsonovo, da se niso proti njemu združile še druge komponente, ki dajo s kapitalizmom vred vsekako močno rezultanto.

Predvsem je irski pokret protiv predsedniku, o katerem misli, da je Angliji naklonjen, ker pri mirovnih pogajanjih ni mogel dovolj podpirati irskih teženj. Tudi močna nemška struja deluje v Ameriki proti Wilsonu. Ker se je predsednik z vso silo zavzel za jugoslovenske težnje v reškem vprašanju, ima proti sebi tudi ves italijanski živelj in vpliv v Zedinjenih državah. Slednjič so proti njemu tudi vsi idealisti, ki vidijo, da novi mir ni prinesel pravice na zemlji, ampak nasprotno; vsi ti idealisti, in njih je veliko, se vidijo ogolufane za svoje upe in pripisujejo vso krivdo predsedniku Wilsonu.

L K—c:

Zaprime zločincem — duri!

Naša osrednja vlada redi strupeno kačo na naših prsih s tem, da dovoljuje v Italijo izvoz in uvoz, namesto da bi zaprla komercialne meje proti tej sovražni Jugoslovenov.

Z uvozom naših prešičev in druge klavne živine, vsakovrstnih živil in nešteto množino lesa, pitamo in vzdržujemo največje zločince, kar jih pozna zgodovina; lopove, katerih divjaški nagon po uničenju vsega, kar je naše in naših nesrečnih bratov v zasedenem ozemlju, ne pozna nobenih mej. — Ali to še ni dovolj. V zahvalo za našo naravnost navno dobrohotnost preži Lahon kakor zviti peklenšček na ugodno priliko, da bi nam zahrbtno zasadil nož v vrat.

V očigled tem suhim in vsakomur znanim dejstvom, se mora človek res vprašati: Quousque tandem? Kdaj, o navna Jugoslavija, te bo srečala pamet, kdaj ti bo dovolj ponižanja in prevar, da poženeš zahrbtnega sovraga čez svoj prag?

Nedolgo temu je izjavil ugleden tržaški Jugosloven sledeče: »Jugoslavija vzdržuje pri moči in življenju svojega smrtnega sovražnika — današnja bankerotna Italija s tem, da jo zalaga z živili in lesom ter s tem, da uvaža in kupuje od nje malovredne in več ali manj tudi nepotrebne predmete. Spametujte se že vendar in zaprite meje vsaj za tri mesece. Verujte, da bo sicer domišljavega Italijana takoj popustila arogantnost in bojevitost, in Beppino bo pri razdrapanih razmerah, v katerih se nahaja, prav rad sam prošil Jugoslavijo, do kam naj se umakne iz zasedenega ozemlja.« — Glede na skrajno slabe prehranjevalne razmere, v katerih se Italija nahaja, in katere bodo še od dne do dne slabše, izjave tržaškega rodoljuba ni omalovaževati.

Ko je v petek, dne 30. julija t. l. generalni komisar ministrstva za prehrano Serali predložil italijanskemu parlamentu žalostno sliko bodoče prehrane, je zaklical eden izmed poslancev ministrom: »Se za tri mesece nimamo živil, lakota reži iz vseh kotov na nas, vi pa se še repenčite in hočete biti — veliki!« — Ako naši vodilni krogi nečajo — ali bolje: ne upajo pošteti teh razmer tam doli v deželi pomaranč in — lakote, potem pa naj nas Italija v božjem imenu še nadalje traktira, kot do sedaj Samo smo radovedni, ako bo-

do k tej vladni pasiviteti i nadalje naši »narodni zastopniki« molčali, kot so dosihdob?

Ob neki priliki se je izrazil eden italijanskih delegatov na mirovni konferenci v Parizu nasproti članom naše delegacije: »Dokler se glede tadranskega vprašanja ne boste vdili, vas bomo tipali povsod tam, kjer vas — boli.«

Priznati moramo, da so Italijani zvesto držali to obljubo, kar sicer ni njih lastnost. Vse naokoli so pomagali ustvarjati nam sovražnike; kjerkoli se vleče naša meja, povsod nas pravična antanta — seveda po priporočilu Italije — striže in sili k izpraznjenju. Kaj dela z nami na Koroškem, čutimo ravno kar. Kako se godi našim sorojakom v zasedenem ozemlju, o tem ni izgubljati besedi, strašni zločini kriče do neba. V ropanju naše zemlje jim pa ne zadostuje niti najkrivičnejša pogodba, kar jih je bilo kdaj sklenjenih: londonski pakt.

Takšnim lopovom izvažamo naše pridelke, živino in les! — Prav res, neumljivo je našim možganom, zakaj se l od naše strani ne povrača vsaj deloma in na najloži način »milo za drago«, zakaj se ne prepove izvoz v lačno Italijo in uvoz italijanskih pridelkov?

S prepovedjo izvoza živil in lesa bomo brezdvomno potpali i mi Italijana tam, kjer ga najbolj boli. — S prepovedjo uvoza italijanskih »ig« in drugih več ali manj nepotrebnih in malovrednih predmetov — katere pa navsezadnje vdobimo od druge, kolikor jih hočemo, ako jih res potrebujemo — pa zadenemo v živo — italijansko liro, katere že davno ni več »zdrava valuta«, marveč jo edino le Jugoslavija vzdržuje na njeni sedanjí umetni višini. — Ouenem z liro bi bili zadeti tudi razni italijanski verižniki, katerih izgon preko demarkacijske črte bi se bil moral že davno izvršiti, ki se pa namesto izгона brezskrbno solnčijo na naši zemlji, med tem ko razdivjani fašisti požigajo in plenijo imetje naših sorojakov onkraj meje ter jih italijanske oblasti zapirajo v ječe in odganjajo v internacije.

Ako bi bil pri zaprtju meje prizadet tudi kateri naših trgovcev in verižnikov, se na to nikakor ne sme ozirati, kajti ko se gre za skupne zadeve in prestiž nas vseh, posamez-

Dočim zaliteva senator Lodge, glavni protivnik Wilsonov, da bi trebalo mirovno pogodbo »amerikanizirati«, delajo kapitalisti, nacionalisti, imperijalisti in celo mnogi bivši somišljeniki Wilsonovi kar načelno proti njej, ker jo smatrajo za neskladno s svojimi interesi in načeli.

Čisti idealizem ameriškega ljudstva, ki je bil v stanu poslati milijonsko vojsko čez morje v boj za

demokracijo, se je umaknil nejasnim pojmom, ki jih vsak trezno misleč Amerikanec že danes obžaluje. Dokler se ti pojmi ne razjasnijo, ni upati, da bi Zedinjene države mogle ratificirati mirovno pogodbo v njeni sedanjih obliki. Že sedaj pa je gotovo, da je Amerika z nerodno roko izbrisala najlepšo avreolo, ki so jo narodi hoteli kdaj zaščitati okoli glave tujega jim voditelja v boju za resnico in pravico.

Uredba zasedenega Primorja.

Trst, 4. avgusta.

Iz Rima prihaja vest, da se zbornica najbrž ne odgodi niti v soboto, niti v nedeljo, temveč šele pozneje, ker se je nagradilo toliko dela, da ga nikakor ne more izvršiti do prvotno določenega roka vključ svojimi vsakdanjim selam. V petek pride na vrsto vprašanje upravnih volitev, ki bo gotovo zavzelo več časa, potem pa šele zakon o naknadni odobritvi saintgermainške mirovne pogodbe in aneksiji. Največ zanimanja vzbujajo vsaj zunanemu svetu, razprava o saintgermainski mirovni pogodbi in z njo zvezani aneksiji južne Tirolske, a za nas je ta razprava še tem bolj zanimiva, ker prinese gotovo tudi vladne izjave, tičoč se naše zasedenega ozemlja. V časopisu se je te dni že veliko razpravljalo o tem vprašanju in poudarjalo se je, da podoba od tej priliki tudi italijanski minister za zunanje stvari, conte Sforza, neke izjave o jadranskem vprašanju. Tega je torej pričakovati prihodnje dni. Za sedaj pa, ko v zvezi s aneksijo Trentina z vseh strani prihajajo v javnost mnenja, kaj in kako naj se stori s takimenovano »Julijsko Benečijo«, našim Primorjem, bo gotovo zanimalo jugoslovensko javnost, kako si predstavlja uredbo tega našega ozemlja načelnik pravkar odpravljenega, a zopet upostavljenega »osrednjega urada za nove pokrajine« v Rimu, bivši istrski deželni odbornik, sedanjí laški commendatore Salata.

Poročevalec »Lavoratora« se je razgovarjal s Salato o tem vprašanju in le-ta je odgovoril na poročevalčevu trditve, da ga javnost smatra za nasprotnika takojšnje izvedbe političnih in upravnih volitev, tako - le: »Preveliko krivico mi delate. Človek bi moral biti bežak, da bi tako namenoma nasprotno nezgodni stvari. Odkar sem tu (načelnik osrednjega urada), nisem čel drugega, kot razlagal naslednji program: aneksija, takoj potem politične (državnozbornice) volitve, s sodelovanjem izvoljenec, ustavna uredba dežela in občin, potem upravne volitve. To je logično. Ta načrt se more tudi obrniti, toda bilo bi nepriliko. V ostalem pa je vse odvisno na eni strani od vprašanja, kdaj bo moglo priti do aneksije Julijske Benečije, na drugi pa od roka in načina, ki se določita za izvedbo upravnih volitev v starih mejah kraljestva«.

Glede novoustanovljenega sveta pri osrednjem uradu je izjavil Salata, da so vse trentinske stranke obljubile vstop v svet. Glede južnotirolskih Nemcev je dejal, da so že vstopili v krog nove državnosti in potem izjavil: »Tudi med Slovenci se bodo brezdvoma naše pametne in realistične glave«. Izrekel je upanje, da vstopijo v svet tudi primorski socialni demokratje.

Po Salatom načrtu naj bi se torej najprej izvršila aneksija našega ozemlja, potem pa naj bi se takoj izvršile državnozbornice volitve, naki bi se s sodelovanjem novoizvoljenih državnih poslancev uredila uprava novopriklonjenega ozemlja in bi se šele potem izvedle deželnozbornice in občinske volitve. Obraten postopek da bi bil zvezan z raznimi neprilikami. Zanimivo je, da gospod Salata računa na sodelovanje nas Slovencev v svet osrednjega urada, češ, da se najdejo tudi med nami brezdvomno »le teste quadrate e realistiche«, torej pametne in realistiške glave, ljudje, ki bi vstopili v ta svet, ki ga bo imenovala vlada, oziroma ministrski predsednik. Skoraj nehoti se mora tu vprašati človek, kakšne naj bi bile te »pametne in realistiške glave«, ki naj bi jih laški ministrski predsednik, seveda po Salatom predlogu, imenoval v ta svet? »Quadrato« pomenja tudi »trd«, in trdih glava je med nami, primorskimi Jugoslavlani, toliko, da bo gospod Salata in Gholitti izbra pač precej težka. In še tembolj, ker je po našem neomamnem načelu, da ne priznavamo sedanjih uredbe zasedenega ozemlja za končnoveljavno ter odklanjamo najodločnejše vse, kar bi moglo vzbuditi tudi le domnevo, da priznavamo pripadnost zasedenega ozemlja k Italiji za dovršen čin, popolnoma izključno, da bi tudi in sam značilen primorski Jugosloven pred končnoveljavno ureditvijo državnopravnega

razmerja zasedenega ozemlja vstopil v kako italijansko državno, vladne posle opravljajočo ali tudi le v pri njih sodelujočo korporacijo. Salata in Gholitti bosta tu pač morala poseči samo po »realistiških« glavah, ki pa jih tudi ne bosta našla med pravimi našimi ljudmi, temveč le med tistimi, ki jih naše »teste quadrate« z zaničevanjem mečejo med koristolovske vladne podrebnike in plačane koritarje. Za nas Jugoslave v zasedenem ozemlju ni danes in v vse do morebitne aneksije Italija nič drugega kot izvrševalka od zaveznikov in poverjene naloge, da v zmislu mednarodnih zakonov in določb upravlja zasedeno ozemlje, pri čemer je vsaka izprememba pred zasedbo zakonito uveljavljenih razmer, kolikor ni potrebna iz varnostnih ozirov, zloraba poverjene naloge in kršenje mednarodnega prava. Ali naj mi sedaj sami podamo roko Italiji, da bo temeljitje zlorabila svojo nalogo in še očitneje kršila tisto pravo, ki nam je edina zaščita?!

Kaj je storila Italija nam tekom dveh let zasedbe, o tem nam pač ni treba govoriti, saj dovolj jasno govore naša pogrščila in vsi tisti, ki so si rešili iz njih malo ali nič več kot golo svoje življenje. Kako pa sodijo o dosedanjem laškem upravnem delovanju v naših krajih drugi, naj na navedem tu odlomek pripombe, ki jo je dodal zgoraj omenjenim Salatom izvajanjem tržaški »Lavoratore«. Evo jih: »Po skoraj dveh letih se misli sedaj na proučevanje politične in upravne uredbe naše pokrajine, samo na proučevanje, nič drugega. Dve leti popolnoma izgubljeni, z neprecenljivo škodo. Salata pojasnjuje, se opravičuje, opravičuje vlado, toda prava, jasna, odkrita resnica je in ostane: dve leti sem se ni storilo nič. Vse občine naše pokrajine so v polomu, vsa industrija, vsa trgovina, vsa plovba v krizi, naši odnosi z drugimi državami težavni ali nemogoči, bodočnost našega pristanišča negotova in mračna kakor še nikoli. In imamo še vojaško vladno z njenimi omejevalnimi zakoni, z njeno absolutistično politiko, z njenimi drakonskimi odloki, z njenimi razdražujočimi preganjanji. In odnosi s Slovenci v teh pokrajinah, s katerimi bomo tudi v bodoče morali živeti skupno, vedno bolj napeti. Danes nimamo nič: nekoliko se vlada po laško, nekoliko po avstrijsko, nekoliko civilna vlada, nekoliko vojaška vlada, ob naravnost strah zbujajoči zmešnjavi v uradih. Naša pokrajina ne more več prenašati tega škandaloznega položaja.« Na drugem mestu pa pravi: »Zadnji golobradi komisarski tepec, zadnji polanalfabetiki orožnik se vede na deželi kot — Franc Jožef. Kakšni zakoni! Kakša pravica! Jaz sem civilni komisar! Jaz sem brigadir (orožniški podčastnik)! Jaz sem torej zakon, pravica. Vi ostali niste nič. Ste Juroslaveni! Če misli italijanska vlada, da pošilja Slovence z brutalnim nasiljem, se moti in še kako. Slovence je mogoče pridobiti le s priznanjem njihovih pravic, s priznanjem najširše svobode, če se ravna z njimi popolnoma enako kot z ostalimi državljani. Z nasilstvi in preganjanji se dosega le sovraštvo in mržnja.« V dokaz tega naslila in preganjanja navaja list več primerov, ki so se dogodili raznim socialnodemokratskim organizacijam z jugoslovanskim članstvom, in pravi med drugim: »Na Krasu vsak dan nova preganjanja brez ukaza. V Divači zahteva orožniški brigadir ključne neke posojilnice in sam, brez vsakega nadzorstva, brez vsakega predloženja obvestitve, brez vsakega naloga odpira blazino. Ali je mogoča nesramnejša zloraba? Kulturno delovanje je prepovedano, sestanki, manifestacije, obhodi prepovedani. Večkrat so se naši sodrugi obrnili na krajevne oblasti, obsojajoč to zverinsko postopanje, in vsakikrat so dobili obljubo, da se takoj ukrene vse potrebno. Seveda obljuba in nič več«.

Oui sanere vult, sapiat! Tako je bilo in tako je sedaj v zasedenem ozemlju, ali: preuredba se proučuje! Ko bo vse, kar je našega, uničeno in požgano, ko izine zadnji Jugosloven, potem bo proučevanje končano, in Italija lahko vrne zasedeno ozemlje, dat čuvanjem svetovne pravice, zaveznikom!

Telefonska in brzojavna poročila.

DEMARKACIJSKA ČRTA NA KOROŠKEM.

LDU Ljubljana, 7. avgusta. Ljubljanskemu dopisnemu uradu poročajo iz Celovca: Glede osebnega prometa je do prihodnjega torka tako določeno, da izdajalo identitetne izkaznice občine, in sicer: Občine cone A za vstop v cono B, občine cone B za vstop v cono A. Te identitetne izkaznice pa mora potrditi ententna okrožna komisija. Od torka naprej se vpeljejo posebne, v obeh conah enake tiskovine, ki jih bo dajala občinam okrožna ententna komisija na razpolago. Vsak mora na demarkacijski črti pokazati to legitimacijo službujočemu orožniku. Prestop demarkacijske črte v masah ali v večjih skupinah je prepovedan. Osebe cone B, ki nimajo pravice glasovanja v coni A, ne smejo govoriti na shodih, niti v solonem delati propagande. Nihče ne sme žaliti te ali one narodnosti, države ali njenih predstavnikov, kralja ali kraljevske hiše, predsednika in oblasti republike, samoočelne se razume, da tudi ne plebišitne komisije in njenih organov.

RUSI OBSTRELUJEJO VARŠAVO. — POLJSKA VLADA V KRAKOVU.

LDU Nauen, 8. avgusta. (Brezlično) Rusko topništvo obstreljuje od petka zjutraj severne utrbe Varšave. Poljsko topništvo odgovarja. Poljska zveza za obrambo dežele je proglasila pokrajino nad Vislo in severnovzhodno Galicijo za vojno ozemlje. Pod zastavo so pozvani vsi sposobni moški do 40. leta.

LDU Nauen, 8. avgusta. (Brezlično) Člani poljske vlade so došli v Krakov, kjer je bila v petek sela kabineta in sveta za obrambo dežele pod predsedstvom Pilsudskega.

RUSI PRED VARŠAVO.

LDU Berlin, 7. avgusta (DKU) Po vestih iz Varšave, so posamezna poslatništva ravnokar pričela s preselitvijo svojih kolonij iz Varšave. Tudi nemško poslatništvo je dobilo tozadevno povelje in se je na podlagi tega že včeraj pričelo seliti. Tudi je pričela intenzivno misliti na to, kako bi odstranila nemško kolonijo z Lodza.

LDU Ženeva, 6. avgusta. (DKU) Mednarodni kongres rudarjev je včeraj enoglasno sprejel resolucijo glede vojne. Sklenili so, da bodo skušali v bodoče vsak tak zločin, kakor je bila ta svetovna vojna, preprečiti z vsemi mogočimi sredstvi, ki so jim na razpolago, posebno pa na ta način, da bodo v primeru zopetne vojne odredili

RUSKO - POLJSKA POGAJANJA.

LDU Moskva, 7. avgusta. (Brezlično) »Ministru za zunanje zadeve Sapiehi, Varšava. Skoro teden dni je preteklo, odkar je odpotovalo poljsko odposlanstvo v Varšavo po nova pooblastila, ne da bi mi dobili poročila, kdaj da pride poljsko odposlanstvo zopet na rusko fronto. Bojimo se, da se je najbrže izgubila Vaša brezlična brzojavka, ker za časa odpotovanja Vašega odposlanstva iz Baranovičev nismo dobili nobenih poročil in ne vesti, ali so stare naredbe še polnomočne. — Čičerin.«

LDU London, 7. avgusta. (DKU) Brezlično) Včeraj je bila priobčena nota Kamenova na Lloyd Georgea. Nota poudarja, da sovjetska vlada ni nikdar nameravala in tudi sedaj ne namerava združiti pogajanj glede premirja z onim glede končnoveljavnega miru med Poljsko in Rusijo. Sovjetska Rusija je spoštovala neodvisnost Poljske in pravo narodov do samoodločevanja, zato določba

premirja in miru poljskemu narodu nikakor ne bode v kvar. Ruska vlada meni, da bodo neposredna pogajanja med Poljsko in Rusijo interesom obeh narodov najbolj ugodna in ponavljajo svoj sklep, da prizna poljski državi širše meje kakor vrhovni svet v angleški noti z dne 21. julija. Konferenca v Londonu med Rusijo in zavezniki bi bila zelo primerna, ker bi mogla rešiti mednarodna vprašanja, ki še niso urejena, ter bi mogla privedi do splošnega miru. Včeraj se je vlada pod predsedstvom Lloyd Georgeja posvetovala o tej noti.

LDU Varšava, 6. avgusta. (DKU) »Kuryer Warszawski« poroča, da se je včeraj posvetoval kabinet o stališču, ki ga naj zavzame napram boljševskim mirovnim predlogom. Sklenilo se je z večino glasov, da je odpošiljatev mirovnih delegatov odvisna od odgovora, ki ga bodo poslali boljševiki na poljske pogoje, kateri so bili sporočeni sovjetski vladi v posebnih noti. Poljski pogoji so: 1. Priznanje suverenosti poljske države. 2. Sovjetska vlada se obveže, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve poljske države. — Prvotni načrt, odposlati takoj mirovno delegacijo v Minsk, se je opustil.

MADŽARI HOČEJO POMAGATI POLJAKOM?

LDU Berolin, 7. avgusta. (DKU) Listi javljajo iz Londona: »Morning Post« je došlo poročilo iz Varšave z naslednjo vsebino: Madžarska vlada je ponudila poljski vladi po dve diviziji pehote in konjenice. Vprašanje, kako bi spravili te divizije na poljsko fronto, je pa zelo težko.

AVSTRILJSKO - RUSKA TAJNA POGODBA.

LDU Pariz, 8. avgusta. Iz New-Yorka brzojavljajo: Državni tajnik za zunanje stvari objavlja tajno pogodbo, sklenjeno tekom prejšnjega meseca med Avstrijo in Rusijo. Glavna določila pogodb so glase: Avstrija se obvezuje, da ostane nevtralna v primeru vojne proti sovjetski Rusiji. Vojnega gradiva, namenjenega neprijateljem Rusije, ne bo pustila prevažati preko svojega ozemlja. Gospodarsko trgovski odnosi se takoj vpostavi. Komisariji bivše madžarske vlade, ki se nahajajo v Avstriji, se izpuste na svobodo ter se jim nudi pomoč, da pridejo v Rusijo.

TURŠKA MIROVNA POGODBA.

LDU Pariz, 8. avgusta. Podpis mirovne pogodbe s Turčijo je zopet odgojen. Datum podpisa še ni definitivno določen. Sodijo, da bo mirovna pogodba podpisana v tork. Povod odgoditvi so italijansko-grška pogajanja, ki potekajo počasneje kakor se je pričakovalo.

BODOČA TURČIJA.

LDU London, 6. avgusta. (DKU) Reuter) V poljski zbornici je izjavil lord Curzon o turški mirovni pogodbi, da se bodo po njenih določilih sicer gotovi narodi, ki so bili doslej pod turškim gospodstvom, ločili od Turčije. Vendar pa je ostalo Turčiji maozlazijsko ozemlje, med tem ko bo po svojem prebivalstvu z ozirom na jezik in vero večji del homogen. Bodoča Turčija bo večja kakor Španija in 32krat večja kakor Avstrija. Lord Curzon je poudarjal, da se od Turčije ne bo zahtevala nobena vojna odškodnina in da bo uživala na podlagi mirovne pogodbe finančno in gospodarsko pomoč. Ako se bosta turška vlada in turški narod mogla odreči starih tradicijam, potem bo dana Turčiji možnost, vpostaviti ravnotežje, četudi na manjši podlagi.

Politične vesti.

— Komunističen shod v Ljubljani. Po katastrofalnem polomu zadnje železničarske stavke so se komunisti sedaj počeli zopet živahno javno gibati. Razni veliki lepaki in letaki so naznačili v Ljubljani, da se vrši v nedeljo dopolne pred Slonom veliko komunistično zborovanje, na katerem se bo razpravljala edina točka: Konstituenta in delavno ljudstvo. Komunistični organizatorji so v resnici razpredli po vsej širni Sloveniji živahno agitacijo za ta shod. Mnogo radovednega občinstva, posebno pa delavstva iz nasprotnih tabarov, se je začelo pred 10. dopolne zbirati okoli glavne pošte in pred Slonom. O komunistih dolgo ni bilo ne sluha, ne duha. Kar nasenkrat pa se začujejo glasovi Radeckijevyeh koračnice in po Dunajski cesti je bilo opaziti veliko povorko, ki je očitno prihajala iz glavnega kolodvora in je šela okoli 1500 komunistov obojega spola. Bili so to zelo številni nemški komunisti iz Maribora, dalje rudarji iz rudniških revirjev Trbovlje, Hrastnik in Zagorje s svojimi godbami, ki so bili prišli s posebnimi vlaki v Ljubljano. Ko se je ta povorka razvrtela na prostoru pred Slonom, se je pričelo zborovanje, katero je otvoril komunist Vencejz in kate-

rega se je udeležilo okoli 3000 ljudi. Prvi govorik Hrvat Lavrič je poudarjal še nepopolno politično in upravno ujedinenje Jugoslavije in da je komunistično delavstvo poklicano izvesti popolno ujedine. Josip Petrič je govoril kratko in mirno o zahtevi po volitvah in o konstituenti ter je med drugim izrazil mnenje, da bo šele le tretja internacionala v Moskvi ratificirala splošno mirovno pogodbo. Dalje je Petrič pozdravil v kratkem nemškem nagovoru številno navzoče mariborske nemške komuniste, ki so prisiljeni bivati v Jugoslaviji. Sbrljanec znani profesor Markovič je odločno nastopil proti mogočim avanturam napram sovjetski Rusiji, zlasti z morebitno vojaško ekspedicijo. Zelo značilna je okolnost, da je bil shod nenavadno miren in da so bili vzklci odobravanja zelo redki. Bila je sprejeta obširna resolucija, ki zahteva volitve v konstituanto in ki protestira proti vsakemu poskusu kake vojaške intervencije proti Rusiji.

— Na včerajšnji komunistični shod v Ljubljani je prišlo precej nemških komunistov s svojci iz Štajerskega. V sprevodu se je slišalo pretežno nemško govorico. Lepo sramoto delajo komunisti našemu prepotrežljivemu mestu.

So to pač tisti nemški komunisti, hkratu nacionalni sovražniki naše države, ki so ob železničarskem štrajku hujskali slovenske svoje druge do upora. Sami so se pravčasno poskrili, slovenski zapeljanci pa so dali za zapeljivce svojo kri. Slovenski vodniki so bili tedaj seveda tudi zadaj ostali. Zanimivo je, da je šel znani kolovodja g. Petrič tako daleč, da je včeraj v srcu Ljubljane javno govoril nemško. Predsednik shoda se je vendar sramoval tega čina. Se zanimivejšje je, da je zelo dobro rejeni g. Petrič govoril o gladi. Naj bi vendar prodal svojo zlato veržico, ki je za pristaša splošne skupnosti docela nepotrebn. G. Petrič je govoril nemškimi drugom, da so prisiljeni bili v naši državi. G. Petrič, vzemite na znanje, da jih nihče ne drži nazaj. Vsa nemška nezadovoljna, protidržavna družba gre vsak trenutek lahko čez mejo. Vsi pošteti Jugoslavlani bodo ploskali, če s temi vred tudi Vi in makar cela Vaša žlahta zapusti našo domovino. Govorniki na tem shodu niso našli ene besede, da obsodijo italijanska nalista in krivice na Koroškem. Pač pa so govorili o novi državi dela. Gospoda, v taki novi državi, kjer bi bilo treba res vsem delati, bodo prvi nezadovoljni Vaši govorniki in pa Vaš predsednik g. Vencejz, ki kot pravi ljubitelj dela še danes vleče plačo pri državni železnici, ali delo in službo prepušča drugim. On je rajši pri stanovajski komisiji. Bo že vedel, zakaj je tak način življenja ugodnejši.

— Komunističen shod v Sarajevu. Dne 7. avgusta so imeli komunisti shod, na katerem so se izjavili proti vojni z Rusijo. Po shodu so manifestirali po mestu; izgrediv ni bilo.

— Še vedno pogajanja. Na sestanku delegatov parlamentarne zednice dr. Vesniča in dr. Nindiča ter delegatov demokratske zednice Ljube Davidoviča in Svetozarja Pribeževića dne 7. t. m. so se razpravljala vsa sporna vprašanja, toda glede vprašanja izvoza ni došlo do popolnega sporazuma, tako da se bodo pogajanja še nadaljevala. V parlamentarnih krogih trdijo, da je dosežen sporazum med voditelji pogajanj demokratske in parlamentarne zednice glede vprašanja člena 15. volilnega zakona, ki daje pasivno volilno pravico samo ministrom in profesorjem pravnih fakultet. Kar se tiče vprašanja agrarne reforme, bi se imel hak izplačevati od 1. septembra za leti 1918 in 1919 ter bi se imel nadalje ustanoviti agrarni odbor ministrstva. Kar se tiče vprašanja izvoza, bi bil dovoljen svobodni izvoz dosedaj odobrenega izvoza raznih kmetijskih pridelkov, kakor koruze, masti itd. Izvoz pšenice bi bil omejen ter bi imela nad njim nadzorstvo centralna uprava. Rešitev uradniškega vprašanja naj bi se izvedla v vladi sami ter v zvezi z vprašanjem pokrajinskih vlad.

— Italijani se iskajo Nemcem. Pri pogajanjih o zakonskem načrtu glede ratifikacije saintgermainške mirovne pogodbe je v zbornici med drugim izjavil minister za zunanje zadeve grof Sforza: Italijani iz Tridenta in oni ob Zgornji Adži bodo končno v polni meri dobili svoje pravice in dolžnosti. Nemški elementi, ki so v teku stoletij prišli čez Alpe, bodo videli urešene svoje posebne interese glede svojega jezika in čustvovanja.

— Naši komunisti in vojna. Dne 1. avgusta je bila v kinu Metropol v Zagrebu komunistična skupščina proti vojni. Prvi je govoril Sima Marković, ki je izjavil, kako se razne države pripravljajo za novo vojno, kateri je svrha ohranitev današnje kapitalistične družbe. Svetovna vojna je značala borbo med nemškim in angleškim kapitalizmom in imperializmom. dočim so bili drugi samo sekundanti. Wilson je bil najvernejši sluga ameriškega kapitalizma. Vojna je stala delavno ljudstvo na milijone mrtvih in pohabljenih ter ogromno število sirot. Poleg tega pa je imela vojna za delavstvo to dobro stran, da je donesla duševno dozorevanje delavskih slojev. Gre za to, da se naša država ne potira v nevarne pustolovščine, na vojno proti Rusiji. Mi nočemo niti vojne z Italijo, Jugoslovanski komunisti morajo stopiti v stik z italijanskimi komunisti, ki vodijo borbo proti vojni z Jugoslavijo.

Iz naše kraljevine.

— Čebelarso zborovanje v Splitu. Dne 5. avgusta se je vršilo v Splitu mnogobrojno obiskano čebelarso zborovanje, na katerem je bil položen temelj edinstveni organizaciji jugoslovanskih čebelarjev. Med drugim se je sklenilo, da se zaprosi vlada, naj dovoli 100.000 dinarjev brezobrestnega osojila za nabavo čebelarških potrebščin. — LDU.

Neodrešena domovina.

— Kako opravičujejo Italijani napad na kavarno »Commercio« v Trstu. Dvakrat že je bila razbita kavarna »Commercio« v Trstu, ki je last Slovenca Antona Sorlija. Razbojnik pravilo, da so storili to radi tega, ker da je hčerka kavararja Sorlija poklonila v Ljubljani regentu Aleksandru venec. Italijani dobro vedo, da to ni res in da se je poklonila regentu hčerka bivšega puljskega notarija dr. Sorlija, ali primlek Sorli jim je izborni služil v tolovaiske namene pa so se zagnali divjaki v kavarno »Commercio« ter besnili tam prav po italijansko. Kavarar Sorli se je vdal priitisku fašistov in prekrstil svojo kavarno v »Caffè XXX. ottober« ter to razglasil po italijanskih listih. Prekrstitev se je izvršila slovesno, simpatično in patriotično, kakor so poročali italijanski listi. Sorli je imel pri prvem napadu na kavarno škodo 37.000 lir, pri drugem pa 18.000 lir. Sedaj je zavarovan proti napadom s strani fašistov kot

oseba dobrega italijanskega mišljenja. Slovenci ne smejo v kavarno in slovenski listi so izključeni. Kavarna je pod nadzorom »fasištov«. Lepe varnostne razmere so nastale v Trstu.

V Svetem pri Komnu so si prebivalci z velikim trudom popravili svoje domove. Se ena poprava je prav nujno potrebna, to je poprava šolskega poslopja. Tako kakor je sedaj, drugo šolsko leto ne more biti več. Po šupah in gostilniških prostorih se ne more več poučevati. Mero-dajni činitelji bodo gotovo to upoštevali in storili vse potrebno. Časi so težki, zahtevni pa nujni.

Odredba proti slovanskim podjetjem na Reki. D' Annunzio je izdal odredbo, po kateri morajo vsa naša podjetja na Reki, kot denarni zavodi, trgovine in obrati, likvidirati. Nič ne sme več opravljati svojih poslov. To je v zvezi s prejšnjo odredbo D' Annunzija, da se morajo vsa podjetja na Reki nacionalizirati.

Iz Šibenika poročajo, da izkrcavajo Italijani v Šibeniku zopet novo vojaštvo. Ne vé se čemu, ali v obrambo Šibenika, ali da zasedejo nova jugoslovenska ozemlja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. avgusta 1920.

Zadnji dan za pristop k Stano-vanjski zadrugi z omejeno zavezo v Ljubljani, Gradišče 17, oziroma za zvišanje že podpisanih deležev na primerno višino, je v ponedeljek, 9. avgusta ob 18. uri, na kar se vsi prizadeji opozarjajo. Od torka dalje bo stanovanjski urad nadaljeval postopanje z omini, ki niso pristopili, oziroma ki niso bili sprejeti v zadru-gu.

Znižanje carine. V finančnem ministruju je imel gospodarsko-fi-nančni komite sejo. Po daljših disku-sijah se je določilo, da se zmanjša do-sedanja carina, ki je bila naložena na posamezne predmete, ki so se izva-žali. Ukrenili so, da dovolijo svobod-nen izvoz masti, slanine in prediva. Vprašanje glede svobodnega izvoza koroze in pšenice bo rešeno na pri-hodnji seji gospodarsko finančnega komiteja. Kosta Stojanović je opozo-ril svoje tovariše na nevarno finanč-no krizo, v kateri se nahaja naša dr-žava. Ukrenili bodo vse potrebno, da ukinejo špekulacije in mahinacije tu-jezemskih bank, ki kvarno vplivajo na našo valuto. LDU

Narodni svet za Koroško v Velikovu je izdal troje vrst narod-nih kolkov. Enega v zeleni barvi po 1 krono s sliko Vrbskega jezera, dru-gega po 50 v rdeči barvi s sliko koroškega slovenskega fanta v na-radni noši in tretjega po 50 v mod-rni barvi s sliko koroške slovenske devojke v narodni noši. Kolke je iz-dal Maksim Gaspari. Razpečevanje se bo vršilo potom Koroških odbo-rov in podružnic Jugoslovanskih ma-tic. Pozivamo vsa slovenska druš-tva, da jih o priliki kakih prireditev naročajo pri najbližjem Koroškem odboru, oziroma podružnici Jugo-slovanske Matice. Pozivamo tudi vse trgovce in trafike, da jih naročajo in razprodajo. Za Ljubljano in okolico bo razpošiljal kolke Gosposvetski Zvon.

Grafenauerjev večer in koroški cvetlični dan. V soboto zve-čer se je zbralo številno ljubljansko občinstvo v veliki dvorani hotela Union, da počasti koroškega po-slanca Grafenauerja ob njegovi 60-letnici ter manifestira svoje simpa-tije napram koroškemu ljudstvu. Na večeru so izpregovorili Grafenauer-ju na čast in Korošcem v spodbudo med številnimi govorniki dr. Ar-nejc, dr. Oblak, Srb Jovanović, Go-stinčar in Manica Komanova. Brzo-javke so dosele iz številnih krajev cele naše domovine tako med drugimi tudi od načelstva JDS, biv-šega ministra dr. Kramerja in pre-sednika dr. Brejca. Igrala je godba Dravske divizije in nastopala sta kvartet prof. Kozine in pevski zbor iz Šiške. Večer je bil zelo animiran ter je skupaj s cvetličnim dne-voma, ki sta se vršila v soboto in nedeljo, prinesel za Koroško gotovo prav lep denarni prispevek.

Odlikovan je bil za zasluge na polju jugoslovenske glasbene umetnosti z redom sv. Save IV. stopinje skladatelj g. F. S. Vilhar.

Vozne olajšave posetnikom zdravilišč ukinjene. Kakor nas Zdrav-stveni odsek za Slovenijo in istr-o obvešča, je ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu sporočilo, da z neredno ministr. saobračaja z dne 17. julija 1919, št. 8985, dovoljene vozne olajšave posetnikom zdrav-lišč za leto 1920 nimajo več veljave.

Ravnateljstvo državnega zdravilišča v Rožaki Slatini in koroški odbor v Rožaki Slatini pri-re-dita v korist koroškimi Slovincem v sredo dne 11. t. m. ob 9. zvečer ples-ni venček. Obleža promenada, vstopnina 20 K za osebo.

Akademik g. France Kohler se naj zglašil tako v našem ured-ništvu.

Predenica. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razpis o za-

tiranju predenice, ki je nabit po mestu.

Za begunce. G. dr. Matevž Pretnar je daroval Posredovanici za begunce v Ljubljani znesek 70 K.

Laško. Čuden pojav. Nad našim trgov se dviguje 585 m visok hrib Hum, izpod katerega izvirajo topli vrelci. Pobočje Huma je kame-nito in peščeno. Pred prilično tremi tedni so pričeli ljudje opazovati, da se dvigne na robu hriba izpod visoke pečine nenadoma do 10 m visok, krvavo rdeč plamen, ki polagoma zopet upade. Sprvega se je mislilo, da kdo tamkaj požiga, sedaj se je pa dognalo, da prihaja plamen iz zemlje, da se v nemajo podzemski plini in da je drevje in resja že na kakih 40 m² nekoliko požgana. Gotovo mora biti to vulkaničen pojav in da je s tem v zvezi tudi okolnost, da je istočasno zgnila pri naših toplicah vroča voda. Stvar je zanimiva in dobro bi bilo, da bi se po strokovnjakih preiskalo dotično mesto.

Mala kronika. Med včerajš-njim kopanjem na Savi so bile popol-dne izvršene zelo številne tatvine. Beležijo jih okoli 10. Nekaterim brez-bržnim kopalcem so ukradli čevlje, drugim hlače, tretjim perilo in neke-mu mladeniču celo vso obleko z uro in perilom. Še bolj drzen je bil neki mlad tat, ki je v neposredni bližini lastnika, kateri je ogledoval čebele pri Urbančkovem kozolcu, ukradel mizarskemu mojstru Ivanu Trinku iz Ljubljane, Linhartova ulica št. 5, 3000 K vredno zelenopleskano kolo znamke Eska. Mladi tat jo je s kole-som popihal brez sledu proti Črnuč-am, vključ temu, da so ga nekateri izletniki opazovali, kako je zlezel na kolo.

Ustmena licitacija za dobavo mesa za garnizijo Ljubljana za mesec september vrši se v intendanturi Drav-ske divizijske oblasti v Ljubljani na 20. avgusta tek. leta ob 11. uri predpol-dne, h kateri licitaciji se vsi intere-sentje vabijo. Dnevna potreba do 2000 kg, kavcija, katera se ima položiti, zna-ša 120.000 kron. Komanda Dravske di-vizije E broj 3943.

Kulturna.

Koncert Milojević v Rogaški Slatini. Med mnogostevilnimi koncerti, ki smo jih imeli letos na Slatini, je vzbudil posebno pozornost koncert Ive Milojević iz Beo-grada. Ime Milojević je v jugoslovenskem glasbenem svetu dobro znano, zato je naša jugoslovenska publika napolnila dvorano. Koncert je nudil izreden umetniški užitek. Gospa Iva Milojević je iz onih koncertnih pevk, ki stopijo pred vas kot per-sonificirana pesem in čarajo z glasom, ki vas zanesne v skrivnostni svet lepote in poezije. Posebno njeni pianissimi ostanejo nepozabni in so dokaz njene visoke umet-nosti. To se je čutilo n. pr. v Griegovih »Solvalgini pesmi« in v »Macedonski«. Koncert je obsegal 20 izbranih točk, veči-noma jugoslovanskih (pa tudi narodnih) pesmi, med njimi tudi dve slovenski sklad-bi: Lajovčev: Mesec v izbi in Pavčičevo »Uspavanko«. Na klavirju jo je spremljal njen soprog, gosp. Milojević, ki je znan kot glasbeni kritik in komponist. Kakor ču-jemo, namerava gospa Milojević v bliž-njem času prirediti koncerte v Ljubljani, v Celju, v Mariboru in v Ptuj in je želeli, da bi bili njeni koncerti povsod taki sla-vnostni večeri jugoslovanske pesmi kakor je bil v Rogaški Slatini.

Sokolstvo.

Sestanek članov jezdeznega odseka Sokola v Ljubljani vrši se v četrtek dne 12. t. m. ob 8. zvečer v Narodni ka-varni. Sestanek je važen, posebno z oziroma na zlet v Mariboru. Udeležba dolžnost.

Kako voditi in upravljati sokol-ska društva? Sokol I. v Ljubljani je založil za sokolska in druga društva vrlo važno brošuro »Kako voditi in upravljati sokolska društva?« Poleg praktičnih navodil je v knjigi mnogo idejne vsebine. Autor je znani sokol-ski delavec dr. P. Pestotnik. Brošura z nad 100 strani tiska in več tabelami stane 22 K, po pošti 1.80 K več. Naroča se edino pri tiskovni zadrugi, v Ljubljani, Sodna ulica 6. Odpošlila se le proti vnaprejšnjemu poslatemu znesku. Polož-nice so na razpolago.

Glavna skupščina Sokolskega Saveza SHS. se vrši v Mariboru dne 30. avgusta 1920 ob 8. uri dopoldne v Na-rodnem domu. Spored: 1. Poročilo sta-rešinstva in tehničnega odbora. 2. Poročilo odsekov. 3. Izprememba pravil so-kolskih društev, žup in Saveza. 4. Voli-tev starešinstva. 5. Razprava o event. predlogih. 6. Slučajnosti. Glavna sku-pščina sestoji iz zastopnikov žup. Vsaka župa pošlje po enega zastopnika za vsakih 500 članov v župi združenih društev. — Pristop h glavni skupščini z razpravno pravico imajo vsi člani, gla-sovalno in volilno pravico pa samo za-stopniki žup. Predlogi žup in društev se morajo najmanj 14 dni prej poslati starešinstvu, pozneje vposlani predlo-gi se pripuste k razpravi le tedaj, če sklene to starešinstvo. Zastopniki za glavno skupščino je javiti najkasneje do 20. avgusta starešinstvu Sokolskega Saveza SHS v Ljubljani in sicer ime-noma. — Opozorjamo br. župe, da ne-mudoma izterjajo od podrejenih društev sokolski porez in ga vpošljejo Sokol-skemu Savezu v Ljubljani in sicer naj-kasneje do 15. avgusta. Število delega-tov se ne bo ravnalo po poljubnih stati-stičnih podatkih, temveč po odločilo-

edino le ono število članstva, ki je vpla-čalo predpisani sokolski porez (davek). Pri glavni skupščini se bo uradno kon-statiralo, koliko so tega davka vplačale posamezne sokolske župe in na podlagi teh prispevkov se bo na to določilo, ko-liko delegatov in iz kojih žup imajo torej glasovalno in volilno pravico. — Starešinstvo Sokolskega Saveza SHS. Sokolska župa zagrebška. Sestre se sokolice užupljenih bratskih društava po-zivlju, da po mogućnosti u što večem bro-ju prisustvujajo mariborskemu sletu u narod-nim nošnjama. — Bratsko društvo u Ča-kovcu priredjuje 5. septembra svojo II. javnu vježbu, spojeno sa okružnim sle-tem. Kako je Čakovec jedno od najmladih naših društava, preporučamo svim brat-skim užupljenim društvima, da što brojni-jom prisutnošću u Čakovcu pridonesu i sa svoje strane jačanju sokolske a po tome i narodne svijesti onoga dosele u narodnom pogledu skoro zanemarenog kraja. — Čla-novi tehničkog odbora župe i to načelnik brat Schwarzwald i brat Lhotsky polaze skori dana na pregledavanje bratskih društava.

Turistika in sport.

Velika nogometna tekma se vrši v sredo, dne 11. avgusta ob pol 19, na pro-storu Ilirije pri državnem kolodvoru med reprezentativni moštvi podsavezov mest Ljubljana in Subotica. Reprezentativno moštvo subotiskega podsaveza je znano kot izborno in izredno močno; v tekmi proti beogradski reprezentanci je zmago-la 3 : 2. — Tekma obeta biti torej jako zanimiva in se slavno občinstvo že danes nanjo opozarja. Sestava obeh moštev se bo približila. Vstopnina: sedeži po 24 K in 16 K; stojšče 10 K v predprodaji in dro-geriji Kanc v Židovski ulici in pri tvrdki Svetla na Mestnem trgu od ponedeljka na-prej. — Dijaško (člansko) stojšče le v predprodaji na prostoru Ilirije v torek ob 18. do pol 20. ure. Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu. — k

Rožanska koč 1666 m na Mačen-ski planini pod Stolum nudi letos izborno in ceno oskrbo! Priporočamo jo posebno tudi za daljše bivanje. Prekrasna okolica. Velika koč.

»Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. Vpeljan je zopet promet z omnibusom.

Društvene vesti in prireditve.

Vsem članom in članicam Thst. krožka ljubljanskega učiteljskega nazna-njam, da se vrši pevske vaje za sla-vnost v Prekmurju v ponedeljek 9., to-rek 10. in četrtek 12. t. m. vedno ob 10. uri dopoldne v glasbeni dvorani. V sre-do 11. t. m. ob 10. dopoldne orkestralna vaja, v petek 13. t. m. ob pol 9. dopol-dne skušnja za igro. Popoldne istega dne ob 4. generalna vaja cele priredit-ve, 14. t. m. ob 4.15 zjutraj se odpeljemo do Ormoža, od tam z vozovi do Beltin-cev. Podrobnosti v petek 13. t. m. pri generalni vaji. — Podpredsednik.

Klub Soča. Vabijo se vsi brez razlike stanu in čina ženskega in moškega spola zasedenega ozemlja na pr-vo občni zbor kluba Soča, ki se vrši 14. avgusta ob 20. uri (ob 8.) zvečer v ve-liko dvorani mestnega doma. Dnevni red: Nagovor sklicatelja in pojasnila, namen ustanovitve kluba Soče. Poročilo blagajnika. Volitev. Slučajnosti. Shod bodo posetili tudi poslanci zasedenega ozemlja in bodo govorili. Pridite vsi!

Vesničeva mislija v drugič ponesrečena.

Beograd, 8. avgusta.

Ministrska kriza je vstopila vče-raj v nov štadij in vse izgleda, da je smatratl Vesničeva mislija za definitivno ponesrečeno. V političnih krogih se govori, da bo g. Vesnić še tekom jutrišnjega dne vrnil man-dat, ker nima pooblastila, da bi sestavil vladu zgolj iz parlamentarne zajednice.

Niti v enem od treh glavnih vprašanj se ni dosegel sporazum. Parlamentarna zajednica odklanja od demokratske zajednice zahtevano obvezo nove vlade, da se bo agrar-na reforma izvrševala v cilju, da zemlja pripade onemu, ki jo obdeluje. Nadalje noče pristati na to, da ostanejo v veljavi vse tozadevne uredbe in naredbe in protivi se obnovitvi stare obveze, da se prostovoljcem dajo sredstva za kolonizacijo in po-trebna zemljišča ter jim preskrbi po-ljedelsko orodje. Parlamentarna za-jednica zahteva nadalje tako sestavo ministrskega komiteja za agrarno reformo, da bi v njem imeli večino radikalci, torej nasprotniki reforme. Konečno vstraja v glavnem na stališču, ki ga je v vprašanju izplačeva-nja haka begom zavzel g. Protić. Demokratska zajednica je zaključila, da v teh vprašanjih ne popusti več, ker ne dopušta, da bi se veliko delo agrarne reforme izgiralo.

Neizravnana so ostala nasprot-stva glede izvoznega režima. Demok-rati so zahtevali, da naj se kontin-gent 15.000 vagonov pšenice, na ka-terega so pristale vse stranke, da v sloboden izvoz proti plačanju carine in, v kolikor to zahtevalo državni fi-nančni interesi, proti osiguranju zdra-ve valute. Morebitni nadaljnji kon-tingenti za izvoz naj se določijo še le čim bo prehrana domačega prebi-valstva, osobito pasivnih krajev, po-

polnoma zasigurana. Radikalci in njih-ovi zavezniki vztrajajo pri tem, da mora ta izvoz iti preko beogradske centrale, središnje zadruge, katero, kakor znano, poljedelski krogi cele Jugoslavije z vso odločnostjo odkla-njajo.

V vprašanju pokrajinskih vlad je nastala nova situacija in to vsled si-stematične sabotaže ministrskih od-redb, ki jo je začela izvajati ljubli-an-ska deželna vlada. Dr. Brejc in tova-riši so na enem svojih zadnjih se-stankov sklenili, da se celi vrsti v zadnjem času od posameznih minist-rov izdanih naredb in ukazov ne bo-do pokoravali, ter so poslali v Beo-grad g. Remca, da notificira to re-vo-lut ministrskemu predsedniku. In-subordinacija ljubli-an. deželne vla-de je vzbudila v vseh političnih kro-gih veliko pozornost. Demokratska zajednica zahteva, da se razmerje med pokrajinskimi vladami in cen-tralno državno upravo korenito raz-čisti ter ustvari zanesljive garan-cije proti poverjenički sabotaži, pred-no se pristopi k vprašanju razdelit-ve resortov med pasamezne stranke.

Tekom današnjega dneva je bilo več politikov sprejetih v avdienci in mnogo pozornosti vzbujajo, da se je minister Pribičević osobito dolgo mudil pri regentu. Izgleda, da bo prestolonaslednik podvzel nov po-skus za sestavo koncentra-cijskega ali vsaj širokega koalicijskega kabineta in da je zaenkrat izključeno, da bi ena ali druga stranka sama dobila vladu v svoje roke.

Demokratska formula za vladno iz-ajvo o agrarni reformi.

Beograd, 8. avgusta. Formula, ki po je predložila DZ za vladno iz-ajvo in ki jo parlamentarna zajednica odklanja, se glasi: —

»Jedno od naših najvažnijih i naj-težijih pitanja jest agrarna reforma, koja ima da sredi agrarne odnose u našoj zemlji u cilju, da zemlja pripad-ne onome, koji je radi.

Sastavljena u svrhu izvršenja određenog zadatka te prema tome po svojoj prirodi privremena i po-slovna, današnja će vlada nastaviti primerne radove agrarne reforme u tom cilju ustavno i pospešno pridrža-vajuć se kod toga prethodnih odre-daba od 25. februara 1919. god. te ostalih uredaba i naredaba koje o tom pitanju postoje, sve dok se ono zakonodavnim putem ne reši. Vlada će pored ostaloga u granicama finan-siske mogućnosti zemlje postupno iskupljivati obveze države spram onih naših državljana koji su ovom reformom pogodjeni, a u ispunjenju obveze još sa Krfa namaknuća sredstva za kolonizaciju dobrovolja-ca i nadelenje njihovo zemljom, gradom i gospodarskim naredbama.

Vladi je u ovoj prilici naročito stalo do tega da izjave da pitanje agrarno nije konfesionalno već so-cijalno in ekonomsko pitanje te da će u njem kako i u svakom drugom naši državljani bez razlike vere kod nie naći jednaki postupak i zaštitu.

Najnovejša poročila.

ITALIJANI ZAPUŠČAJO VALONO.

Trst, 5. avgusta. V zmislu po-godbe, sklenjene med albansko vla-do v Tirani in italijansko vladno, so opolnoči 3. t. m. prenehale sovraž-nosti med Albanci in Italijani. Kakor se poroča iz Valone, so italijanske čete sprejele povelje o vstavitvi so-vražnosti z velikim veseljem. Na noldaji sklenjene pogodbe mora Ita-lija zapusti Valono. Ostane ji samo otok Saseno in na rtica Punta Lin-guetta in Punta Tre Porti, s čimer bo mogla nadvladovati valonski zaton. Edino, kar si je poleg tega še izv-tala italijanska vlada pri teh poga-janjih, je pravica, da sme Italija izko-riščati podzemne rudnike v Albani-ji, za kar pa mora še skleniti poseb-ni pogobo z albansko vladno v Tira-ni. — Iz Rima se poroča, da te ta žalostni zaključek Albanske osvoje-valne ekspedicije v Albanijo v rim-skem javnem mnenju napravil zelo mučen vtisk. Časopise skuša na vse mogoče načine opravičiti temeljiti poraz, ki ga je doživela Italija z al-banskimi podjetjem, in olepša stvar sedaj s trditvijo, da so se tako tudi raziasnili odnošaji z Grško in Jugo-slavijo glede Albanije, češ ker Italia ne dobi Valone, tudi Grška ne sme dobiti južne. Jugoslavija pa ne se-verne Albanije. Italija da je sploh vedno hotela samostojnost in neod-visnost Albanije, in prav s sedanjo pogodbo da je pokazala, kako neupravičen je očitek italijanskega imperijalizma v Jadranu. »Messagero« pravi, da je z zanositvijo Valo-ne Italija pod Oiolittijevu vladno iz-vršila svoj prvi čin v Jadranu in pr-vi čin odkrite londonske pogodbe. Ni ga Italijani, ki bi se upirali pravici Albanije do neodvisnosti. Vračanje je samo, ali je bil prav izbran trenu-

tek z ozirom na italijanske odnoša-je z Albanci in Jugoslovenci. O me-dnarodnem ugledu Italije list noče go-voriti; skrbi ga le, kak vtisk napravi stvar v inozemstvu. — Stvar je ja-sna: Italija se ni umaknila iz Alba-nije morda iz ljubezni do Albancev in njihove neodvisnosti, temveč zato, ker se je morala. Socijalno - demo-kratsko časopisje govori čisto jasno, da je italijanski polom v Albaniji so-cijalno - demokratska zasluga, ker organizirani proletarijat ni pustil prevažati vojaštva, orožja in muni-cije v Albanijo. Vtisk v inozemstvu bo pač ta, da Italija ni bila niti na-znotraj, niti na zunaj toliko močna, da bi bila mogla uspešno izvršiti svo-je albansko podjetje. Albansko grozdič je je preklislo, in zato ga — ne mara.

ZELEZNISKA KOMISIJA V MARI-BORU.

Maribor, 8. avgusta. Glede prome-ta med Mariborom in Ljutomerom je železniska komisija v Mariboru ukreni-la, da se vodita po dva jugoslovenska vlaka med Mariborom in Ljutomerom. V umesnih postajah od Spilja do Rad-gone ne sme nihče izstopiti ali vstopiti. Komisija je nadalje določila, da se mo-rajo računati od 15. avgusta naprej vsi železniški tarifi v naši državi v dinar-jih. Za mednarodni blagovni promet bo merodajen berški dogovor ter se bo odprava vršila potom mednarodnih tovarnih listov. Jezikovno vprašanje se je uredilo tako, da mora avstrijsko osebo na našem ozemlju go-voriti slovensko in narobe naše osebo na nemškem ozemlju nemško. Carinska in pregledna služba se bo vršila v ob-mejnih postajah, kot katere so se za se-daj določile tele postaje: Spielfeld, Strass - St. Ilj; Etnavas (Ettendorf) - Labud; Celovec (Klagenfurt) - Zilhpole; Bekštajn (Finkenstern) - Bače; Celovec (Klagenfurt) - Grabstein. Pri brzovlakih in ekspresnih vlakih se naj carinska odprava izvrši po možnosti v vlaku. Glede izvršitve detajlov in gle-de komercialne službe se bo sklicala konferenca v Ljubljani, na katero bodo povabljeni tudi interesi iz Avstrije.

RAZMERE NA KOROSKEM.

Vetrinj, 8. avg. Prvo nedeljo, delno otvrti demarkacijske črte so izrabili Celovčani s tem, da so že na vse zgodaj odšli z nahrbtniki v bližnje in daljne vasi na biro, ki se jim pa ni posebno sijajno obnesla, ker naše ljudstvo noče prodajati živil za manj vredni avstrijski denar. Dolge kolone lačnih Celovč-anov so se s praznimi nahrbtniki in žalostnimi obrazi vračale v mesto mi-mo naših kontrolnih organov, ki ve-stno in natačno izpolnjujejo svoje dolž-nosti.

Grabštajn, 8. avg. Tukajšnji nem-čurji so začeli prevzetno dvigati glave. Slovenskemu učitelstvu in drugemu našemu osebju grozijo na vse mogoče načine. Razobesili so celo frankfurtski-co, ki so jo pa morali seveda hitro od-straniti. Posestnik hiše, kjer je nasta-njeno učitelstvo, se je predznil celo odpovedati stanovanje učiteljem s 15. t. m. in je grozil v slučaju, ako se sta-novanje ne izprazni, z antantno komi-sijo.

Borovlje, 8. avgusta. Dasiravno je prepovedano Nemcem iz cone B, hoditi v našo cono v skupinah, je udrl večje število nemčurjev čez črto ob gornjem delu Vrbskega jezera. Ker so začeli hujskati proti naši državi, bodo dobili zaslužno plačilo na podlagi odredbe antantne komisije.

Celovec, 8. avgusta. Nemci se ob-našajo zelo nedostojno proti našim čla-nom plebiscitne komisije. Na naše av-tomobile, ki imajo državno zastavo, pa-da tudi kamenje.

Gospodarske vesti.

g. Naredba finančnega ministra zaradi zagotovitve valute za eksportno blago. Finančni minister je dne 1. av-gusta odredil: Vse pogrančne carinar-nice morajo obračati najstrožje pazljivo, da se ne izvozi nobena roba iz kra-jevstva brez potrdila Centrale za pla-čila v inozemstvu, da je pri njej zago-tovljena valuta za dotično blago in da je dopuščene izvoz. Carinarnice ne sme-jo sprejemati nobenega drugega potrdi-la razun onih, ki jih izdaja fin. ministr, in Centrale za plačila v inozemstvu, ker ni nobeno drugo oblastvo pristojno, da oprosča obveze polagati tujo valuto za izvoženo robu. Vsako drugo postopanje hoče smatrati za kršenje držav-nih interesov ter postopati proti odgo-vornim činovnikom kar najstrožje. — Povod tej naredbi je dala okolnost, da svote, ki jih dobiva država v tujih va-lutah za eksportno blago iz naslova za-gotovitve valute, nikakor ne odgovar-jajo izvoženim množinam. Ministrstvo je mnenja, da gre množico blaga v tužno, ne da bi se dobila temu primerna množina tuje valute. Z drugimi besedami: blago se tihotapi in ne odvaža se tista množina tuje nove, katerega odgo-varja množini in vrednosti eksporta.

g. Delavska borza. Po poročilu dolem trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je čehoslovaško poslaništvo na Dunaju osnovalo poseben oddelek pod imenom »Delavska borza«. Inter-senti, ki se zanimajo za češke delavce vseh strok, se lahko obrnejo na ome-njeno borzo potom našega generalnega konzulata na Dunaju.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodač.

Ore žepne popravilja nasproti glavne pošte F. Čuden 3055
Sin, urar v Ljubljani.

Uradnika sprejme »Croatia« zavarov. zavod podr. v Ljubljani, Stari trg 11. 5910

Izurnjeno strojepisalko sprejme notarska pisarna v Ljubljani. Ponudbe na upravn. Slovenskega Naroda pod črko »S. 5926«.

Proda se izborna lepa oprava za jedilno sobo iz piramidno mahagonijevega lesa. Kje, pove upravništvo Slovenskega Naroda. 5925

Prodajam takoj 35 kg nožev iz rebilitnega jekla za strožnice (Drehbank) Pojavnika: Alojz Butkovič, kovaški mojster v Krškem. 5922

Sveže mleko v poljubni množini takoj na razpolago. Postavi se na katerikoli kolodvor. Poizvedbe pri upr. Slov. Nar. 5887

Smrekovi drogi, 2 vagona, na železni postaji, že rabljeni, 4 m x 20 cm, se ceno takoj oddajo. Naslov pove uprava tega lista. 5989

Meščanka, osiromačena išče dobrotnike, kateri bi omogočili nadaljevanje študija njenih obeh sinov. Cenjene ponudbe pod »J. M. 6004« na upravo lista. 6004

Posredujem vsakovrstno pr. trgovin na Češkem. Ponudbe pod »Stalno« no Praga 5987 na upravo tega lista. 5987

Sprejme se prodajalka izurnjena mešarica, ki je tudi nekaj gospodinjstva. Nastop z 1. septembrom. Ponudbe pod »september« 5964 na upravn. Slov. Nar. 5964

Proda se bakrena peč za kopalno sobo in dvoje steklenih vrat (predvojno blago). Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 5946

Proda se 4 vagona apna v kosih, dobro žganega in 9 kubičnih metrov orehovitih plohov in desk različnih mer. Več pove Ivan Gruden, Godič št. 37 pri Kamniku. 5991

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Stanovanje v Celju udobno in v lepi legi, se zamenja s stanovanjem v Ljubljani. Prevoz pohištva se izvrši z enim vozom. Vprašanja pod »Celje—Ljubljana« na Anon. čno ekspedicijsko Al. Matelič, Ljubljana. 5988

Pozor! Mlad, neoženjen, miren trgovec, kateri odpre v najkrajšem času modno trgovino v sredini mesta, išče pri boljši rodbini meblirano sobo s hrano ali brez hrane proti dobremu plačilu. Ponudbe na Milan Modic, Nova vas, Via Velike Lašče. 5903

Kateri pohištvi koncem avgusta v Maribor k sokolski slavnosti, tople priporočamo brošuri: Maribor in okolica, zgodovinski spis. Cena 5 K. — Vodnik po Mariboru. Cena 3 K. Po pošti 60 vin. več. Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslov. novin, Maribor, Slovenska ulica 15. Na naročila brez denarja se ne ozira. 6007

Pianino, dobro ohranjen, se ceno prodaja, da. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 5913

Pianino, nov, tvrke Stengel, se ceno prodaja. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 5909

Seštevni stroj, samopisec, sistema Burroughs, (Burroughs) selbstschreibende Additionsmaschine proda Mestna hranilnica, Celje. 6002

Ubog invalid išče poroka za 20.000 K, Gozd ali oddaljen 10 min. od kolodvora na Gorenjskem in meri okoli 14 orolov Zasačen je z mecesnovim in smrekovim (približno 370 kbm) ter z bukovim lesom. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5984

Proda se dobroohranjena žaga polnojarmenik (Vollgatter). Naslov se izve v upravi tega lista. 5982

Sprejme se takoj postrežnica. Restorirna cesta št. 1. II. nadstropje. 5983

Učiteljica išče stanovanje pri kakoli boljši rodbini, najraje na Gosposvetski cesti. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«. 586

Mesečno sobo išče mlada gospodinja tučno s hrano. Cenjene ponudbe pod »Boljša družina« 5966 do 1. sept. t. l. na upravn. Slov. Naroda. 5966

Kontoristinja, samostojna moč, večča vseh pisarniških del, se takoj sprejme za tovarniško podjetje. Ponudbe pod »Gorenjsko 5902« na upravn. Slovenskega Naroda. 5902

7 izloženih oken z roletami in stekli velikost 140x280, ena z vrati so na prodaj. Izve se pri stavbi tvrdki Ivan Ogrin, Ljubljana. 5942

Fino čistilo Nerin (kremo) po K 39.— tucat nudi tvrdka Gsveld Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 5868

Potniki pozor! Velika potna torba (Reisetasche) pristno kromodilno, lovo usnje, že rabljena se prodaja. Kje pove upravništvo Slov. Naroda. 6008

Tračnice 6 mir. visoke in jamski vozički dobro ohranjeni se kupijo ali se zamenja za drugo blago. **A. Vacik**, Ljubljana, Zaloška c. 15. 5969

Proda se 300³ smrekovih in jelovih desk od 20 do 35 m/m debelosti. Ponudbe, franko vagon Področica, je vložiti do incl. 20 t. m. na podpisano upravo, kjer se dobivajo natančna pojasnila. Glavna uprava posestev Liechtenstein v Rožku. 6000

Brošura „Pod novim orlom“ je izšla v ponatisu. — Dobi se v »Narodni knjižarni« v Ljubljani, Presernova ulica 7. — Cena s poštnino 15 K. Naročila se rešujejo le proti pošiljavi zneska v naprej ali pa po povzetju.

Nacrt Ustava Izšla je knjiga

Nacrt Ustava Ustavni nacrt g. Stojana Protiča, ministra za ustavotvorno skupščino in izdajanje zakonov. Ustavni nacrt ustavne komisije, katero tvorijo pravni-profesorji univerz. Avtentično izdanje, s predgovorom g. Stojana Protiča. Nacrt sprejema založnik.

Knjižarna GECA KOHN, Beograd, 5992
Knez Mihajlova ulica št. 1.
Cena 9 dinara.

Razglas.

Všed sklepa občnega zbora z dne 3. avg. t. l. se bo razdelilo 60 nagrad po 50 K dolgo služničim poslom ter ohranitiskim pomočnikom (pomočnicam), ki so vlagatelj Kranjske hranilnice. Prosilci, ki dokažejo nepretrgano službeno dobo najmanj 10 let in ki so že pet let vlagatelj Kranjske hranilnice, naj se oglašijo do 31. avg. t. l. pri tajništvu Kranjske hranilnice. — V Ljubljani, 5. avg. 1920

5947 Kranjska hranilnica.

Polijski pes, čistokrven, 4 mesece star, se prodaja. A. Rom, Kočevje 186. 5999

Deček poštenih staršev išče mesta učenca v trgovini. Sposoben slovenščine in nemščine obiskoval je ljudsko in meščansko šolo. Vprašanja na Karl Potočnik, strojevodja v premogokopu, Velenje. 5994

Gozd ali samo les se prodaja. Gozd je oddaljen 10 min. od kolodvora na Gorenjskem in meri okoli 14 orolov Zasačen je z mecesnovim in smrekovim (približno 370 kbm) ter z bukovim lesom. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5984

I^a apno v kosih in drobno dobavlja na vagon **Ava, tovar. Laško.**

Gonilni jermeni iz pravega usnja za stroje se dobe ozir. v najkrajšem času izvrše. V zalogi Fesslerjevi patentni gonilni jermeni v širini 50—160mm. Dalje različne konjske opreme od navadne do najfinije izvršitve priporočila **Ivan Kravos, sedlarska delavnica, Maribor, Oroška cesta 17. Trgovina Aleksandra C. 13, poleg Sped. Balkan.** 5993

Zlata in juvelir Aloizij Fuchs Selenburgova ulica 6 priporočila svojo veliko zalogo juvelov, zlatine in srebrnine. Vsa ponovila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Djevojački institut. Tečajev u jezicima, književnosti (slovenski i tuđji), umjetnosti, Sport, veliki izleti. **Dr. Ada Brok i sestre Zagreb, Gundulićeva ul. 63, II.** Adresa za vrijeme praznika Bled, vila Sokol. 5905

Tvornico sodavice s steklenicami za sodavico in pokačice in ostalimi potrebščinami kupim **Djoka E. Vasiljevič Skender Bega 2. Beograd.** 6005

Naznanilo! Slavnem občinstvu dajem naznanje da sem se preselil na glavni trg hišna številka 117 (nasproti trgovine G. Savnika). Priporočam se za obilen obisk in nadaljno naklonjenost. Medicinska drogerija **B. Šinkovec, Kranj.**

Zobni atelje Vrankar. Gledališka ul. št. 7. Do 1. sept. zaprto. Novo! Izšla je knjiga Novo!

Nacrt Ustava Izšla je knjiga

Nacrt Ustava Ustavni nacrt g. Stojana Protiča, ministra za ustavotvorno skupščino in izdajanje zakonov. Ustavni nacrt ustavne komisije, katero tvorijo pravni-profesorji univerz. Avtentično izdanje, s predgovorom g. Stojana Protiča. Nacrt sprejema založnik.

Knjižarna GECA KOHN, Beograd, 5992
Knez Mihajlova ulica št. 1.
Cena 9 dinara.

Razglas.

Všed sklepa občnega zbora z dne 3. avg. t. l. se bo razdelilo 60 nagrad po 50 K dolgo služničim poslom ter ohranitiskim pomočnikom (pomočnicam), ki so vlagatelj Kranjske hranilnice. Prosilci, ki dokažejo nepretrgano službeno dobo najmanj 10 let in ki so že pet let vlagatelj Kranjske hranilnice, naj se oglašijo do 31. avg. t. l. pri tajništvu Kranjske hranilnice. — V Ljubljani, 5. avg. 1920

5947 Kranjska hranilnica.

: CEMENT : dobavlja
Roman Suikat Portland **AVA^a Laško**

Zidno opeko zarezno (utorno) navadno
strešno opeko dobavlja
„AVA“ Lubečno.
Razpis službe.

Na držav. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se razpisuje mesto začasne pisarniške pomočnice z dnevnino 3 K 20 v in pripadajočo draginski doklado. Prosilci morajo biti izveščane strojepestke ter imeti zad. s. no prakso v knjigovodstvu. S šolskimi in službenimi izpisi, domovinskim listom in uradnim zdravniškim izpisi o zdravju in opravi v pravilno kolkovane prošnje je vložiti d. 15. avgusta t. l. pri ravnatelstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 5998

Prevzel sem zastopstvo prvotnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe **Gjorgje Grujić** Beograd, Miletina ul. 15.

Zurno dok zalih traja! Vinogradari, poljedelci, trgovci. **Zurno!** Preše za grozdje. Gnječila za grozdje. Sječkarje. Repare. Runjače za kukuruz. Vjetrenjače. Vršalice. Vitke za dvoprag i. t. d. prodaje na veliko i na malo, vazda uz najnižje cijene: **SMEV^a tvornica strojeva u Bjelovaru.** Tražite cijenike! Tražite ponude!

JURJEVO ČISTILO
GLAVNA ZALOŽBA
M. TREBAR
SV. PETRA CESTA 6.
— LJUBLJANA —
TELEF. INTERURB. 51.539.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica št. 102.
Lastnik sledećih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka. Telefon interurb. 2-14.	Vs. hoteli in sanatoriji so najmodernije z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvršna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema i daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramar“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brožave Jadransko društvo Sušak-Reka , Interurban telefon št. 9-9-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski. Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

Bučno olje Calypsol
garantirano pristno nudi Ed. Suppanz, mlin olja, Pristava. 5995
Stavbeno podjetje **Tavčar & Svetina** Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6 se priporoča. 5996
transmisijna zaloga (za mazanje z mastjo, sistem Sellers), z belo kovino ali brez nje s trdnim ali premičnim skodelami vseh velikosti dobavno točno in najceneje **Kürt & Co.** (Ing. Paul Kürt) Wien, IV., Schönburgstrasse 14. 5996

300 ton oglja naprodaj.
Vprašanja na: **Anzeigenstelle Funk Villach, Kärnten.**
Za Beograd se išče 5973

vodia-strokovniak lesne trgovine, več tudi srbskega jezika, vendar ne pogoj. Nastop takoj ali čim prej. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, plače in referenc pod »Lesna družba 5973« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Dospela je velika partija izbornega belega **banatskega vina** iz okraja Baje. K 13-50 za lit. V posodi kupca K 13-30. — MIL-KO JESIH, veletrgovina vina, Ljubljana - Rudnik. 5945

Bencin, Diesellovo olje, strojno olje, mast - Tovot dobavlja promptno **Mineralna rafinerija Dravograd.** Dopolni na Centralo v Mariboru. — Telefon 80. — Brožavi: Rafinerija. — Oddajo se zastopstva zmožnim tvrdkam v vseh večjih mestih jugoslavije.

Kupi se za izvoz zacarinjeno in z izvoznici. Vsaka množina **1a. koruze** kakor pokvarjene, ječmena, žita, fižola, koruznega zdroba, bele moke, novega krompirja i. t. d. Ponudbe z najnižjo ceno franko postaja ali Maribor, na **Franjo Krepek, Maribor, Tattenbachova ul. 19.** 6001

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah **ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE**
PRIMOŽA TRUBARJA
USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI
Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.
Cena s pošto kron 10.—
NAR. KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRESERNOVA UL. ST. 7

Posebna naznanila se ne bodo izdajala.

Marija Rojina
posestnica v Zgornji Šiški št. 16
danes ob 2. popoldan previdena s sv. zakramenti v 70 letu mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek 9. t. m. ob 6. uri popoldne na domače pokopališče v Dravljah.
Priporočamo jo v pobožno molitev.
Zgornja Šiška, 7. avgusta 1920.
Žalujoči sinovi in hčere.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.
Lastnica in tisk »Narodne tiskarne«

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.
Za literatni del odgovoren Valentin Kopitar.